

بررسی رابطه شادکامی و رضایت از زناشویی در بین خانواده‌های شهرستان زهک

سیدرضا بلاغت^۱

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۱/۱۰/۱۰

حسین ابراهیم‌زاده اسمین^۲

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۲/۰۳/۰۵

سید جمال موسوی‌نژاد^۳

زری خزاعی^۴

محمد محمودوند^۵

چکیده

پژوهش حاضر با هدف جستاری در توسعه اجتماعی و تربیتی خانواده: بررسی رابطه شادکامی با رضایت از زناشویی در بین خانواده‌های شهرستان زهک انجام شده است. روش تحقیق در این پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی بوده که جامعه آماری آن شامل کلیه جمعیت ساکن (زن و مرد) در شهرستان زهک است. در این تحقیق از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای استفاده شده است که حجم نمونه ۳۷۰ نفر می‌باشد. در این پژوهش برای جمع‌آوری داده‌ها از دو پرسشنامه استفاده شده است که پرسشنامه شادکامی آرگیل شامل ۲۹ سوال فرم کوتاه و پرسشنامه رضایت از زناشویی اینریچ شامل ۴۷ سوال می‌باشد. روایی پرسشنامه‌ها از نوع محتوایی و پایایی آن با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده است. برای تحلیل آماری داده‌ها از آمار توصیفی و آمار استنباطی شامل، آزمون ضریب همبستگی پیرسون، آزمون t تک گروهی، آزمون t مستقل، و آزمون F استفاده شد. نتایج آزمون ضریب

balaghat@edpsy.usb.ac.ir

۱- عضو هیئت علمی دانشگاه سیستان و بلوچستان

۲- عضو هیئت علمی دانشگاه سیستان و بلوچستان

۳- کارشناس ارشد جامعه‌شناسی

۴- کارشناس ارشد مدیریت آموزشی

۵- کارشناس ارشد مدیریت آموزشی

همبستگی پیرسون نشان داد که بین شادکامی با رضایت از زناشویی خانواده‌های شهرستان زهک رابطه معنادار و مثبت وجود دارد. همچنین نتایج آزمون t تک گروهی نشان داد که خانواده‌های شهرستان زهک دارای میانگین شادکامی بالاتر از متوسط می‌باشند و نیز خانواده‌های شهرستان زهک دارای میانگین رضایت زناشویی بالاتر از متوسط می‌باشند. نتایج آزمون t مستقل نشان داد که بین شادکامی پاسخگویان زن و مرد تفاوت معناداری وجود دارد و نیز بین رضایت زناشویی پاسخگویان زن و مرد تفاوت معناداری وجود دارد. نتایج آزمون f نشان داد که بین شادکامی و رضایت از زناشویی خانواده‌های شهرستان زهک برحسب میزان تحصیلات تفاوت معناداری وجود دارد.

کلید واژه: شادکامی، رضایت از زناشویی، خانواده‌های شهرستان زهک.

مقدمه

خانواده هسته‌ای متشکل از زن و شوهر و یک یا چند فرزند است که روابط اعضای آن در چارچوب نظام همسرگزینی (روابط زناشویی) نظام ارتباط متقابل والدین و کودک و نظام برادر و خواهری طوری شکل می‌گیرد که افراد بتوانند نیازهای یکدیگر را برطرف کنند. بنابراین خانواده واحدی است که نقش‌های اجتماعی متعددی بر عهده دارد و ارتباط متقابل اعضای آن بر مبنای بنیادهای نیازهای فرهنگی جامعه شکل می‌گیرد (کجیاف، نشاط دوست، و خالویی، ۱۳۸۴).

در گذشته در مورد جنبه‌های مختلف شادکامی پژوهش‌های زیادی انجام شده است (مثلاً احمد^۱، ۲۰۱۰؛ مونکتن^۲، ۲۰۱۰؛ مک‌ماهو^۳، ۲۰۰۶؛ و آرجیل^۴، ۱۹۸۷). به طور کلی، افراد با حالت خوشی و ناخوشی به زندگی خود رنگ می‌دهند. فردی که از شادکامی بیشتری برخوردار است، آرامش و احساس امنیت بیشتر، تصمیم‌گیری راحت‌تر، میزان کار مطلوب و مشارکت بیشتر، زندگی سالم و پر انرژی و در نهایت زندگی رضایت‌مندانه‌ای دارد (پریسمن و کوهن^۵، ۲۰۰۵). به

1- Ahmad
2- Monkton
3- McMahan
4- Argyle
5- Pressman & Cohen

اعتقاد «آرجیل و مارتین لو»^۱ (۱۹۹۵) شادکامی سه جزء اساسی دارد: «هیجان مثبت»، «رضایت از زندگی»، و «نداشتن هیجان منفی» مانند «افسردگی و اضطراب».

روابط زناشویی به عنوان شاخص اصلی نهاد خانواده، رابطه‌ای است میان زن و مرد برای یک زندگی مشترک و تشکیل خانواده. کیفیت روابط زناشویی بر همه ابعاد کارکرد خانواده از جمله پایداری، تداوم، حمایت از فرزندان و شادکامی زوجین تاثیر دارد. برای رضایت از زناشویی تعاریف مختلفی وجود دارد. از جمله «الیس» رضایت از زناشویی را ناشی از احساسات مرتبط با خشنودی، رضایت و لذت تجربه شده زن یا شوهر دانسته و معتقد است نادیده گرفتن علائق و طرز تفکر طرف مقابل موجب دلسردی و ناکامی در رابطه زناشویی می‌شود (جنابادی و ناستی زایی، ۱۳۸۹). رضایت از زناشویی در واقع نگرش مثبت و لذت‌بخشی است که زن و شوهر از جنبه‌های مختلف روابط زناشویی دارند (سلیمانیان، ۱۳۷۶). روابط زناشویی یکی از عوامل پیشرفت اعضای خانواده در دستیابی به اهداف زندگی است (ساروخانی، ۱۳۸۵). همان‌گونه که «برادبری» تأکید دارد، رضایت از زندگی زناشویی نه تنها موجب می‌شود افراد شادتر، با نشاط‌تر و سالم‌تر زندگی کنند بلکه سهم عمده‌ای در سلامت والدین، تربیت نسل بعد و دوام زندگی دارد (نظری و نوایی‌نژاد، ۱۳۸۵). با این وجود، می‌توان پذیرفت رضایت‌مندی از زناشویی، حاصل خشنودی و سازگاری زن و شوهر در ابعاد مختلف زندگی مشترک است و استحکام بنیان خانواده و سلامت والدین را تامین می‌کند. عوامل متعددی از جمله احترام متقابل، همخوانی باورهای زوج، سن ازدواج، مدت زمان زندگی مشترک، اقوام و آشنایان، اعتقادات

مذهبی، تعداد و وضعیت سلامت فرزندان در رضایت‌مندی از زناشویی مؤثر می‌باشند (جنآبادی و ناستی زایی، ۱۳۸۹).

با توجه به مطالب مذکور، هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه شادکامی با رضایت از زناشویی در بین خانواده‌های شهرستان زهک می‌باشد. فرضیه اصلی پژوهش بر اساس این هدف بدین شرح است: بین شادکامی با رضایت از زناشویی در بین خانواده‌های شهرستان زهک رابطه وجود دارد. براساس فرضیه اصلی، فرضیه‌های فرعی بدین شرح است: میزان شادکامی خانواده‌های شهرستان زهک بیشتر از حد متوسط است.

میزان رضایت از زناشویی خانواده‌های شهرستان زهک بالاتر از حد متوسط است.

بین شادکامی خانواده‌ها بر حسب ویژگی‌های جمعیت‌شناختی (جنسیت و میزان تحصیلات) افراد تفاوت معناداری وجود دارد.

بین رضایت از زناشویی خانواده‌ها بر حسب ویژگی‌های جمعیت‌شناختی (جنسیت و میزان تحصیلات) افراد تفاوت معناداری وجود دارد.

ادبیات گسترده‌ای (از مبانی نظری و پیشینه پژوهش) در مورد ارتباط صفات شخصیتی و شادکامی وجود دارد (همانند آرچیل، ۲۰۰۱؛ ببنر^۱ و همکاران، ۲۰۰۵؛ و استوارت، ابمیر، و دیری^۲، ۲۰۰۵). آرچیل و مارتین لو (۱۹۹۵) دریافتند که داشتن روابط مثبت با دیگران، هدفمند بودن زندگی، رشد شخصیتی، دوست داشتن دیگران و زندگی از اجزای «شادکامی» هستند. «شوارتز و استراک» معتقدند که افراد شادکام کسانی هستند که در پردازش اطلاعات برای خوش‌بینی و خوشحالی سوگیری دارند یعنی اطلاعات را به گونه‌ای پردازش و تفسیر

1- Brebner

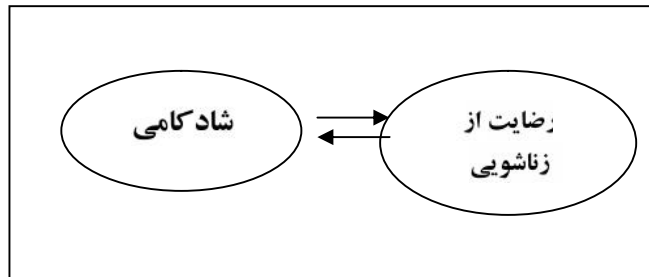
2- Stewart, Ebmeier, and Deary

می‌کنند که به خوشحالی آنها منجر می‌شود (علی‌پور و همکاران، ۱۳۸۷). رضایت از زناشویی نیز یکی از فاکتورهای مهم و مؤثر بر سلامت زنان و از مهم‌ترین شاخص‌های رضایت از زندگی است. سازگاری و رضایت از زناشویی وضعیتی است که در آن زن و شوهر بیشتر مواقع از با هم بودن احساس خوشبختی و رضایت می‌کنند که از طریق علاقه متقابل، مراقبت از یکدیگر، پذیرش، درک یکدیگر و ارضای نیازها از جمله نیاز جنسی ایجاد می‌شود. زوجین سازگار و راضی از زندگی زناشویی، زن و شوهرهایی هستند که با یکدیگر بسیار توافق دارند، از نوع و سطح روابطشان راضی هستند، از نوع کیفیت گذران اوقات فراغت رضایت دارند و برای وقت و مسائل مالی خود به خوبی برنامه‌ریزی می‌کنند (جنیدی و همکاران، ۱۳۸۸). روحانی و ابوطالبی (۱۳۸۸) ضمن بررسی رابطه بین رضایت از زناشویی و شادکامی با نوع اشتغال زنان بیان می‌کنند که با آموزش مهارت‌های زندگی سالم از جمله ورزش، تفریح و ارتباط صمیمانه با دوستان می‌توان سطح شادکامی افراد جامعه را بالاتر برده و بالطبع زندگی زناشویی آنها را تحت تاثیر قرار داده و بین زوجین رضایت از زناشویی ایجاد نمود. آنها به این نتیجه دست یافتند که بین شادکامی و رضایت از زناشویی همبستگی مثبت و معنادار وجود دارد. «مولینز و همکاران» طی پژوهشی رابطه عمل به این باورهای دینی و رضایت از زناشویی و شادکامی را بررسی نمودند. نتایج نشان داد که دینداری به گونه‌ای معنادار با سازگاری از زناشویی و شادکامی همسران رابطه دارد (روحانی و معنوی‌پور، ۱۳۸۷). امیری مجد و زری مقدم (۱۳۸۶) در یک بررسی تحت عنوان «رابطه شادکامی و رضایت از زناشویی در بین زنان شاغل فرهنگی و خانه‌دار شهر اراک» به این نتیجه دست یافتند که بین شادکامی و رضایت از زناشویی در زنان شاغل رابطه وجود دارد. همچنین بین شادکامی با رضایت از زناشویی در زنان خانه‌دار رابطه وجود دارد. «وایت و

لیلارد» در مطالعاتی که درباره نقش و تاثیر فرزندان بر رضایت از زناشویی انجام دادند به این نتیجه رسیدند که فرزندان تاثیرات متناقضی بر کیفیت روابط زوجین می‌گذارند (نظری و نوایی‌نژاد، ۱۳۸۵). پژوهش «کاستا و مک کری» در زمینه ویژگی‌های شخصیتی و شادکامی نشان دادند که شادکامی با سطح بالای برون‌گرایی و سطح پایین روان‌رنجورخویی مرتبط است (مغانلو و وفایی، ۱۳۸۸).

عسگری و همکاران (۱۳۸۶) در پژوهشی با عنوان «رابطه بین شادکامی با خودشکوفایی و سلامت روان و عملکرد تحصیلی دختران و پسران واحد علوم و تحقیقات اهواز» می‌گویند که بین شادکامی با خودشکوفایی و سلامت روان و عملکرد تحصیلی رابطه وجود دارد. قاسمی و همکاران (۱۳۸۸) در یک بررسی تحت عنوان "اثربخشی آموزش گروهی بر میزان شادکامی سالمندان" بیان می‌کردند که مداخلات آموزش گروهی مبتنی بر نظریه امید‌اشنایدر منجر به افزایش شادکامی می‌شود. تقوایی و همکاران (۱۳۸۴) در یک بررسی میزان رضایت از زناشویی زنان و مردان مراجعه‌کننده به کلینیک درمان ترک اعتیاد بیان می‌کنند که آنها از میزان رضایت‌مندی در سطح متوسط برخوردارند. حمایت طلب و همکاران (۱۳۸۲) در یک بررسی میزان شادکامی دانشجویان دختر ورزشکار و غیرورزشکار بیان می‌کردند که گروه ورزشکار در مقایسه با گروه غیرورزشکار از شادکامی بالاتری برخوردارند. عیدی و خانجانی (۱۳۸۵) در بررسی رضایت از زناشویی در سبک‌های مختلف دلبستگی اظهار می‌کردند که افراد ایمن چه مرد و چه زن از میزان رضایت از زناشویی بالایی برخوردارند. آزموده و همکاران (۱۳۸۶) رابطه شادکامی و جهت‌گیری مذهبی دانشجویان را مورد بررسی قرار داده و نتیجه گرفتند که بین جهت‌گیری‌های مذهبی درونی و بیرونی و شادکامی رابطه وجود دارد. همچنین آنها بیان کردند که بین زنان و مردان از لحاظ شادکامی تفاوت معنادار وجود ندارد.

با توجه به مبانی نظری، پیشینه پژوهش، و فرضیه‌های پژوهش، چارچوب نظری پژوهش را می‌توان به صورت زیر مطرح کرد:

شکل شماره ۱- مدل نظری پژوهش

روش

با توجه به ماهیت این پژوهش که بررسی رابطه شادکامی با رضایت از زناشویی در بین خانواده‌های شهرستان زهک می‌باشد، روش تحقیق مورد استفاده توصیفی و از نوع همبستگی است. توصیفی زیرا آنچه را که هست توصیف می‌کند و شامل توصیف، ثبت، تجزیه و تحلیل و تفسیر شرایط موجود است (بست، ۱۳۶۹: ۱۲۵) و به این دلیل همبستگی است، چون به بررسی رابطه بین شادکامی با رضایت از زناشویی می‌پردازد. در این پژوهش جامعه آماری شامل کلیه جمعیت ساکن (زن و مرد) در شهرستان زهک است که در مجموع ۱۰۰۰۰ نفر می‌باشند. در این تحقیق از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای استفاده شده است. بدین ترتیب که شهرستان زهک به مناطق مختلف تقسیم شد و مناطق به صورت تصادفی انتخاب شدند. سپس افراد هر منطقه براساس جمعیت به عنوان نمونه انتخاب شدند. در جدول مورگان حجم نمونه برای جامعه ۱۰۰۰۰ نفر، ۳۷۰ نفر قید شده که بعد از جمع‌آوری اطلاعات تعدادی از پرسشنامه‌های ناقص (۲۰ نسخه) کنار گذاشته شد و تجزیه و تحلیل اطلاعات براساس ۳۵۰

پرسشنامه انجام شد. برای جمع‌آوری داده‌ها از دو پرسشنامه استفاده شده است که پرسشنامه شادکامی آرگیل (۱۹۸۹) شامل ۲۹ سوال و پرسشنامه رضایت از زناشویی اینریچ (۱۹۸۹) شامل ۴۷ سوال می‌باشد. جهت سنجش اعتبار، پرسشنامه‌ها در اختیار اساتید دانشگاه و متخصصان و مشاوران علمی قرار گرفت و آنها اعتبار پرسشنامه‌ها را تأیید کردند. جهت تعیین پایایی پرسشنامه‌ها از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. جدول (۱) بیانگر ضریب آلفای کرونباخ متغیرهای مورد بررسی پژوهش می‌باشد. داده‌های پژوهش نیز با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۷ در دو سطح آمار توصیفی و استنباطی تجزیه و تحلیل گردید که در سطح آمار استنباطی از آزمون ضریب همبستگی پیرسون، آزمون t تک گروهی، آزمون t مستقل و آزمون F (تحلیل واریانس یک طرفه) استفاده شد.

جدول شماره ۱- مقدار ضریب آلفا برای تعیین پایایی

ردیف	متغیر	آلفا
۱	شادکامی	۰/۹۸
۲	رضایت از زناشویی	۰/۹۵

یافته‌ها

نتایج آمار توصیفی براساس ویژگی‌های دموگرافی نمونه آماری مورد بررسی در جداول (۲) و (۳) ارائه گردید.

جدول شماره ۲- نتایج توزیع فراوانی بر حسب جنسیت

جنسیت	فراوانی	درصد
مرد	۱۵۸	۴۵/۱
زن	۱۹۲	۵۴/۹
جمع کل	۳۵۰	۱۰۰

یافته‌های جدول (۲) حاکی از این است که ۴۵/۱ درصد از پاسخگویان را مردان و ۵۴/۹ درصد را زنان تشکیل می‌دهند.

جدول شماره ۳- نتایج توزیع فراوانی بر حسب میزان تحصیلات

میزان تحصیلات	فراوانی	درصد
دیپلم	۴	۱/۱
فوق دیپلم	۴۳	۱۲/۳
لیسانس	۲۹۹	۸۵/۴
فوق لیسانس و بالاتر	۴	۱/۱
جمع کل	۳۵۰	۱۰۰

نتایج جدول (۳) بیانگر این است که ۱/۱ درصد از پاسخگویان دیپلم، ۱۲/۳ درصد از آنها دارای تحصیلات فوق دیپلم، ۸۵/۴ درصد دارای تحصیلات لیسانس و ۱/۱ درصد دارای تحصیلات فوق لیسانس و بالاتر می‌باشند.

یافته‌ها نشان می‌دهد میزان شادکامی خانواده‌های شهرستان زهک بالاتر از حد متوسط است.

برای پاسخگویی به این سوال از آزمون t تک گروهی استفاده شده که نتایج آن در جدول (۴) ارائه شده است.

جدول شماره ۴- نتایج آزمون t تک گروهی در ارتباط با میزان شادکامی $N= ۳۵۰$

متغیر	میانگین	انحراف معیار	test-value	t	df	sig
شادکامی	۱۰۹/۵۴	۱۸/۴۴	۷۲/۵	۳۷/۵۶	۳۴۹	۰/۰۰

نتایج جدول (۴) حاکی است که میانگین شادکامی نمونه مورد بررسی برابر با ۱۰۹/۵۴ می‌باشد که از میانگین آزمون ۷۲/۵ بیشتر است و این تفاوت با ۳۷/۵۶ $t=$ و $df= ۳۴۹$ و $sig= ۰/۰۰$ در سطح ۹۹ درصد معنادار می‌باشد. بنابراین می‌توان گفت خانواده‌های شهرستان زهک دارای میانگین شادکامی بالاتر از متوسط می‌باشند. به عبارت دیگر، خانواده‌های شهرستان زهک از شادکامی زیادی برخوردار هستند.

همچنین میزان رضایت از زناشویی خانواده‌های شهرستان زهک بالاتر از حد متوسط است.

برای پاسخگویی به این سوال از آزمون t تک گروهی استفاده شد که نتایج آن در جدول (۵) ارائه شده است.

جدول شماره ۵- نتایج آزمون t تک گروهی در ارتباط با میزان رضایت زناشویی

N= ۳۵۰

متغیر	میانگین	انحراف معیار	test-value	t	df	sig
رضایت از زناشویی	۱۸۲/۶۱	۲۲/۱۷	۱۴۱	۳۵/۱۱	۳۴۹	۰/۰۰

نتایج جدول (۵) نشان می‌دهد که میانگین رضایت از زناشویی نمونه مورد بررسی برابر با ۱۸۲/۶۱ می‌باشد که از میانگین آزمون ۱۴۱ بیشتر است و این تفاوت با $t= ۳۵/۱۱$ و $df= ۳۴۹$ و $sig= ۰/۰۰$ در سطح ۹۹ درصد معنادار می‌باشد. بنابراین می‌توان گفت که خانواده‌های شهرستان زهک دارای میانگین رضایت زناشویی بالاتر از متوسط می‌باشند. به عبارت دیگر، خانواده‌های شهرستان زهک از رضایت زناشویی زیادی برخوردار هستند.

فرضیه اول پژوهش: بین شادکامی خانواده‌ها بر حسب ویژگی‌های جمعیت شناختی (جنسیت و میزان تحصیلات) افراد تفاوت معناداری وجود دارد. به منظور پاسخگویی به این فرضیه از آزمون t مستقل و آزمون F (تحلیل واریانس یک طرفه) استفاده شد که نتایج آزمون t در جدول (۶) و نتایج آزمون F در جدول (۷) ارائه شده است.

جدول شماره ۶- نتایج آزمون t در ارتباط با شادکامی بر حسب جنسیت

متغیر	جنسیت	تعداد	میانگین	انحراف معیار	t	درجه آزادی	سطح معناداری
شادکامی	زن	۱۹۲	۱۰۳/۳۱	۱۷/۹۷	۷/۴۸	۳۴۸	۰/۰۰
	مرد	۱۵۸	۱۱۷/۱۰	۱۶/۰۷			

یافته‌های جدول (۶) در ارتباط با شادکامی حاکی از است که پاسخگویان زن به ترتیب دارای میانگین و انحراف معیار (۱۰۳/۳۱ و ۱۷/۹۷)، همچنین پاسخگویان مرد به ترتیب دارای میانگین و انحراف معیار (۱۱۷/۱۰ و ۱۶/۰۷) می‌باشند. این تفاوت با ($t=7/48$) و درجه آزادی ۳۴۸ در سطح ۹۹ درصد معنادار می‌باشد ($P \leq 0/01$). بنابراین می‌توان نتیجه گرفت بین شادکامی پاسخگویان زن و مرد تفاوت معناداری وجود دارد. به عبارت دیگر می‌توان گفت که پاسخگویان مرد نسبت به پاسخگویان زن از شادکامی بیشتری برخوردار هستند.

جدول شماره ۷- نتایج آزمون F در ارتباط با شادکامی برحسب میزان تحصیلات

متغیر	تحصیلات	تعداد	میانگین	انحراف معیار	F	درجه آزادی	سطح معناداری
شادکامی	دیپلم	۴	۶۶/۰۰	۰/۰۰	۶۲/۶۱	۳	۰/۰۰
	فوق دیپلم	۴۳	۸۵/۰۹	۸/۳۵			
	لیسانس	۲۹۹	۱۱۳/۹۷	۱۵/۷۶			
	فوق لیسانس و بالاتر	۴	۸۴/۰۰	۰/۰۰			

یافته‌های جدول (۷) در ارتباط با شادکامی حاکی است که پاسخگویان با تحصیلات دیپلم به ترتیب دارای میانگین و انحراف معیار (۶۶/۰۰ و ۰/۰۰)، پاسخگویان با تحصیلات فوق دیپلم به ترتیب دارای میانگین و انحراف معیار (۸۵/۰۹ و ۸/۳۵)، پاسخگویان با تحصیلات لیسانس به ترتیب دارای میانگین و انحراف معیار (۱۱۳/۹۷ و ۱۵/۷۶) و پاسخگویان با تحصیلات فوق لیسانس و بالاتر به ترتیب دارای میانگین و انحراف معیار (۸۴/۰۰ و ۰/۰۰) می‌باشند. این

تفاوت با ($f=62/61$) و درجه آزادی ۳ در سطح ۹۹ درصد معنادار می‌باشد ($P \leq 0/01$). بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که بین شادکامی خانواده‌های شهرستان زهک برحسب میزان تحصیلات تفاوت معناداری وجود دارد. فرضیه دوم پژوهش: بین رضایت از زناشویی خانواده‌ها بر حسب افراد تفاوت معناداری وجود دارد. می‌توان گفت که پاسخگویان مرد نسبت به پاسخگویان زن از رضایت زناشویی بیشتری برخوردار هستند.

جدول شماره ۸- نتایج آزمون F در ارتباط با رضایت از زناشویی
برحسب میزان تحصیلات

متغیرها	تحصیلات	تعداد	میانگین	انحراف معیار	F	درجه آزادی	سطح معناداری
رضایت از زناشویی	دیپلم	۴	۱۵۷/۰۰	۰/۰۰	۳۶/۰۵	۳	۰/۰۰
	فوق دیپلم	۴۳	۱۵۸/۷۲	۲۱/۸۷			
	لیسانس	۲۹۹	۱۸۶/۹۹	۱۹/۲۶			
	فوق لیسانس و بالاتر	۴	۱۳۸/۰۰	۰/۰۰			

یافته‌های جدول (۸) در ارتباط با رضایت از زناشویی حاکی است که پاسخگویان با تحصیلات دیپلم به ترتیب دارای میانگین و انحراف معیار (۱۵۷/۰۰ و ۰/۰۰)، پاسخگویان با تحصیلات فوق دیپلم به ترتیب دارای میانگین و انحراف معیار (۱۵۸/۷۲ و ۲۱/۸۷)، پاسخگویان با تحصیلات لیسانس به ترتیب دارای میانگین و انحراف معیار (۱۸۶/۹۹ و ۱۹/۲۶) و پاسخگویان با تحصیلات فوق لیسانس و بالاتر به ترتیب دارای میانگین و انحراف معیار (۱۳۸/۰۰ و ۰/۰۰)

می‌باشند. این تفاوت با $(f=36/05)$ و درجه آزادی ۳ در سطح ۹۹ درصد معنادار می‌باشد ($P < 0/01$). بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که بین رضایت از زناشویی خانواده‌های شهرستان زهک برحسب میزان تحصیلات تفاوت معناداری وجود دارد.

حال، براساس نتایج فرضیه‌ها، می‌توان به فرضیه اصلی پاسخ داد: فرضیه اصلی پژوهش: بین شادکامی با رضایت از زناشویی در بین خانواده‌های شهرستان زهک رابطه وجود دارد. برای پاسخ به این فرضیه از آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده گردید که نتایج در جدول (۹) ارائه گردیده است.

جدول شماره ۹- بیانگر نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون بین شادکامی با رضایت از زناشویی

متغیرها	تعداد	R	سطح معناداری
شادکامی	۳۵۰	۰/۸۵	۰/۰۰
رضایت از زناشویی	۳۵۰		

جدول (۹) نیز بیانگر این است که ضریب همبستگی شادکامی با رضایت از زناشویی برابر با $r=0/85$ می‌باشد که در سطح اطمینان ۹۹ درصد رابطه معنادار می‌باشد ($P < 0/01$). یعنی بین شادکامی با رضایت از زناشویی خانواده‌های شهرستان زهک رابطه معنادار و مثبت وجود دارد.

بحث و نتیجه گیری

هدف اصلی تحقیق حاضر بررسی رابطه شادکامی با رضایت از زناشویی در بین خانواده‌های شهرستان زهک است. نتایج این بررسی در رابطه با فرضیه اصلی با استفاده از آزمون ضریب همبستگی پیرسون نشان می‌دهد که بین شادکامی با رضایت از زناشویی خانواده‌های شهرستان زهک رابطه معنادار و مثبت وجود دارد. نتایج این بررسی با نتایج پژوهش امیری مجد و زری مقدم (۱۳۸۶) تحت عنوان «رابطه شادکامی و رضایت از زناشویی در بین زنان شاغل فرهنگی و خانه‌دار شهر اراک» و عسگری و همکاران (۱۳۸۶) تحت عنوان «رابطه بین شادکامی با خودشکوفایی و سلامت روان و عملکرد تحصیلی دختران و پسران واحد علوم و تحقیقات اهواز» همخوانی دارد.

نتایج با استفاده از آزمون t تک گروهی نشان می‌دهد که خانواده‌های شهرستان زهک دارای میانگین شادکامی بالاتر از متوسط می‌باشند. به عبارت دیگر، خانواده‌های شهرستان زهک از شادکامی زیادی برخوردار هستند. این نتایج با نتایج بررسی قاسمی و همکاران (۱۳۸۸) تحت عنوان «اثر بخشی آموزش گروهی مبتنی بر نظریه امید شنایدر بر میزان شادکامی سالمندان» همخوانی دارد. همچنین با نتایج پژوهش حمایت طلب و همکاران (۱۳۸۲) تحت عنوان «مقایسه میزان شادکامی و سلامت روانی دانشجویان دختر ورزشکار و غیرورزشکار دانشگاه‌های تهران و پیام نور» همخوانی دارد.

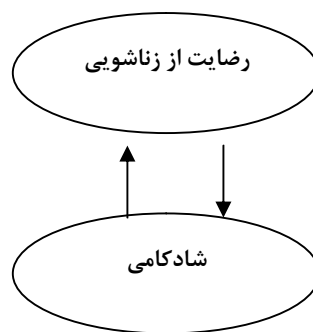
همچنین نتایج با استفاده از آزمون t تک گروهی نشان می‌دهد که خانواده‌های شهرستان زهک دارای میانگین رضایت از زناشویی بالاتر از متوسط می‌باشند. به عبارت دیگر، خانواده‌های شهرستان زهک از رضایت از زناشویی زیادی

برخوردار هستند. نتایج این بررسی با نتایج تقوایی و همکاران (۱۳۸۴) تحت عنوان «بررسی کمی و کیفی رضایت از زناشویی و همسران آنها در مراجعه‌کنندگان به کلینیک درمان و ترک اعتیاد» همخوانی دارد. همچنین با نتایج پژوهش عیدی و خانجانی (۱۳۸۵) تحت عنوان «بررسی رضایت از زناشویی در سبک‌های مختلف دل‌بستگی» همخوانی دارد.

همچنین نتایج آزمون t مستقل نشان داد که بین شادکامی و رضایت از زناشویی پاسخگویان زن و مرد تفاوت معناداری وجود دارد. به عبارت دیگر پاسخگویان مرد نسبت به پاسخگویان زن هم شادکامی بیشتری دارند و هم از رضایت زناشویی بالاتری برخوردارند. نتایج این بررسی با نتایج پژوهش عسگری و همکاران (۱۳۸۶) با عنوان «رابطه بین شادکامی، خودشکوفایی، سلامت روان و عملکرد تحصیلی با دوگانگی جنسی در دانشجویان دختر و پسر واحد علوم و تحقیقات اهواز» همخوانی ندارد. آنها می‌گویند بین شادکامی بر حسب جنسیت افراد تفاوت معناداری وجود ندارد. همچنین با نتایج پژوهش آزموده و همکاران (۱۳۸۶) تحت عنوان «رابطه بین جهت‌گیری مذهبی با سرسختی و شادکامی در دانشجویان» همخوانی ندارد. آنان به این نتیجه رسیدند که بین زنان و مردان از لحاظ شادکامی تفاوت معناداری وجود ندارد. ولی با نتایج عیدی و همکاران (۱۳۸۵) با عنوان «بررسی رضایت از زناشویی در سبک‌های مختلف دل‌بستگی» همخوانی دارد و نیز نتایج آزمون f نشان داد بین شادکامی و رضایت از زناشویی خانواده‌های شهرستان زهک بر حسب میزان تحصیلات تفاوت معناداری وجود دارد.

شادکامی هدف مشترک همه انسان‌هاست. آنچنان که همه تلاش‌های انسان در زندگی برای رسیدن به این هدف صرف می‌شود از سوی دیگر رضایت زناشویی یکی از فاکتورهای مؤثر و از مهمترین شاخص‌های رضایت از زندگی است. براین اساس رابطه میان شادکامی و رضایت از زناشویی، رابطه‌ای دوطرفه است و همان گونه که افزایش شادکامی با افزایش رضایت از زناشویی رابطه دارد، افزایش رضایت از زناشویی نیز با افزایش شادکامی رابطه خواهد داشت. این رابطه دوطرفه در شکل زیر نشان داده شده است:

رابطه متقابل شادکامی و رضایت از زندگی

بر این اساس به مسئولان شهرستان زهک پیشنهاد می‌شود در عین ارتقای شادکامی و رضایت از زندگی، به این رابطه نیز توجه داشته باشند. هر چند در این زمینه نتیجه پژوهش حاضر، یعنی بالاتر از متوسط بودن سطح رضایت از زندگی و شادکامی خانواده‌های شهرستان زهک، امیدبخش و قابل تقدیر است اما به دو نکته باید توجه و دقت داشت. اول اینکه این وضعیت مطلوب و قابل تقدیر است اما کمال مطلوب نیست. تمام تلاش‌ها باید برای بهبود بیش از پیش این وضعیت صرف شود و با توجه به نتایج فرضیه‌های تحقیق، باید برای زنان

تلاش بیشتری باشد. دوم اینکه هر پژوهش دارای محدودیت‌های خاص و وابسته به موقعیت زمانی و مکانی خود است، بر این اساس توصیه می‌شود که در راستای این پژوهش، پژوهش‌های بیشتری انجام شود تا با قطعیت بیشتر بتوان در مورد نتایج صحبت کرد و حتی نتایج را تعمیم داد. در این زمینه توجه به عوامل رضایت از زناشویی و شادکامی امری اساسی و مهم است.

منابع

- ۱- امیری مجد؛ مجتبی، (۱۳۸۹)، رابطه شادکامی و رضایت زناشویی در بین زنان شاغل فرهنگی و خانه دار شهر اراک، **علوم رفتاری**، تابستان، شماره ۱۱، ص ۲۱.
- ۲- آزموده؛ پیمان، شهیدی؛ شهریار، دانش؛ عصمت، (۱۳۸۶)، رابطه بین جهت‌گیری مذهبی با سرسختی و شادکامی در دانشجویان، **مجله روانشناسی**، شماره ۴۱، صص ۶۱-۷۴.
- ۳- بست؛ جان، (۱۳۶۹)، **روش‌های تحقیق در علوم تربیتی و رفتاری**، ترجمه: حسین پاشا شریفی و نرگس طالقانی، تهران، انتشارات رشد.
- ۴- تقوی؛ محمد رضا، اسماعیلی؛ حبیب‌الله، صالح پور؛ حمید، (۱۳۸۴)، بررسی کمی و کیفی رضایت زناشویی معتادان و همسران آنها در مراجعه‌کنندگان به کلینیک درمان و ترک اعتیاد، **مجله اصول بهداشت روانی**، شماره ۲۷ و ۲۸، صص ۱۱۵-۱۲۱.
- ۵- جناآبادی؛ حسین، ناستی زایی؛ ناصر، (۱۳۸۹)، رضایت زناشویی والدین کودکان کم‌توان ذهنی، **بهداشت**، شماره ۲ و ۳، صص ۳۳-۴۴.
- ۶- جنیدی؛ الهام، نورانی سعد الدین؛ شهلا، شاکری؛ محمد تقی، مخبر؛ نغمه، (۱۳۸۸)، مقایسه رضایت جنسی در زنان بارور و نابارور مراجعه‌کننده به مراکز دولتی شهر مشهد، **مجله باروری و ناباروری**، شماره ۴، صص ۲۶۹-۲۷۷.
- ۷- حمایت طلب؛ رسول، بزازان؛ صدیقه، لحمی؛ ریحانه، (۱۳۸۲)، میزان شادکامی و سلامت روانی دانشجویان دختر ورزشکار و غیرورزشکار دانشگاه‌های تهران و پیام نور، **مجله حرکت**، شماره ۱۸، صص ۱۳۲-۱۴۰.
- ۸- روحانی؛ عباس، ابوطالبی؛ حمیرا، (۱۳۸۸)، رابطه رضایت از زناشویی و شادکامی با نوع اشتغال زنان، **مجله تازه‌های روانشناسی صنعتی**، شماره ۱، صص ۵۶-۶۲.

- ۹- روحانی؛ عباس، معنوی پور؛ داود، (۱۳۸۷)، رابطه عمل به باورهای دینی با شادکامی و رضایت زناشویی در دانشگاه آزاد اسلامی واحد مبارکه، **مجله دانش و پژوهش در روانشناسی**، شماره ۳۵ و ۳۶، صص ۱۸۹-۲۰۶.
- ۱۰- ساروخانی؛ باقر، (۱۳۸۵)، **مقدمه‌ای بر جامعه‌شناسی خانواده**، تهران، انتشارات سروش (چاپ هفتم).
- ۱۱- سلیمانیان؛ علی، (۱۳۷۶)، **بررسی تاثیر تفکرات غیر منطقی بر نارضایتی زناشویی**، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم تهران.
- ۱۲- عسگری؛ پرویز، احدی؛ حسن، مظاهری؛ محمد مهدی، عنایتی؛ میرصلاح الدین، حیدری؛ علیرضا، (۱۳۸۶)، رابطه بین شادکامی، خودشکوفایی، سلامت روان و عملکرد تحصیلی با دوگانگی جنسی در دانشجویان دختر و پسر واحد علوم تحقیقات مرکز اهواز، **مجله دانش و پژوهش در روانشناسی**، شماره ۳۳، صص ۹۵-۱۱۶.
- ۱۳- علی‌پور؛ احمد، نور بالا؛ احمد علی، اژه‌ای؛ جواد، مطیعیان؛ حسین، (۱۳۸۷)، شادکامی و عملکرد ایمنی بدن، **مجله روانشناسی**، شماره ۱۵، صص ۲۲۰-۲۳۳.
- ۱۴- عیدی؛ رقیه، خانجانی؛ زینب، (۱۳۸۵)، بررسی رضایت از زناشویی در سبک‌های مختلف دلبستگی. **مجله روانشناسی**، شماره ۲ و ۳، صص ۱۶۶-۱۹۱.
- ۱۵- قاسمی؛ افشان، عابدی؛ احمد، باغبان؛ ایران، (۱۳۸۸)، اثربخشی آموزش گروهی مبتنی بر نظریه‌های شناختی بر میزان شادکامی سالمندان، **مجله دانش و پژوهش در روانشناسی کاربردی**، شماره ۴۱، صص ۱۷-۴۰.
- ۱۶- کجباف؛ محمد باقر، نشاط دوست؛ حمید طاهر، خالویی؛ قاسم، (۱۳۸۴)، بررسی رابطه بین هیجان‌خواهی و میزان رضایت از زناشویی، **مجله دانشور**، شماره ۱۰۰، صص ۶۹-۷۸.
- ۱۷- مغانلو؛ مهناز، آگیلار وفایی؛ مریم، (۱۳۸۸)، رابطه عوامل و وجوه الگوی پنج‌عاملی شخصیت با شادکامی و سلامت روانی و جسمانی، **مجله روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران**، شماره ۳، صص ۲۹۰-۲۹۹.
- ۱۸- ملا باقری؛ معصومه، جلال منش؛ شمس‌الملوک، زراعتی؛ حجت، (۱۳۸۵)، بررسی میزان نشانه‌های افسردگی نوجوانان و ارتباط آن با رضایت زناشویی مادران آنان در شهرستان توسیرکان در سال ۱۳۸۳، **مجله اصول بهداشت روانی**، شماره ۲۹ و ۳۰، صص ۴۳-۵۰.
- ۱۹- نظری؛ علی محمد، نوایی نژاد؛ شکوه، (۱۳۸۵)، بررسی تاثیر برنامه بهبودبخشی ارتباط بر رضایت زناشویی زوجین هر دو شاغل، **تازه‌های و پژوهش‌های مشاوره**، شماره ۱۳، صص ۳۵-۵۹.

- 1- Ahmed, Sara. (2010). **The promise of happiness**. Durham, N.C: Duke University Press.
- 2- Argyle, M., Martin, M., LU, L. (1995). **Testing for stress and happiness**: The role of social and cognitive factors; INC.
- 3- Argyle, M. (1987). **The psychology of happiness**. London: Methuen.
- 4- Argyle, M. (2001). **The psychology of happiness**. London: Routledge, 2nd. Ed.
- 5- Brebner, John; Donaldson, Janine; Kirby, Neil; Ward, Lynn. (1995). Relationships between happiness and personality. **Personality and Individual Differences**, 19 (2), 251–258.
- 6- McMahon, M. Darrin. (2006). **Happiness: A History**. Atlantic, Inc: Grove Press.
- 7- Monkton, Edward. (2010). **Happiness. Kansas, Missouri**: Andrews McMeel Publishing.
- 8- Pressman, S. D., & Cohen, S. (2005). Does Positive Affect Influence Health? **Psychological bulletin**, 131(6), 925-971.
- 9- Stewart, E. Mary; Ebmeier, P. Klaus; Deary, J Ian. (2005). Personality correlates of happiness and sadness: EPQ-R and TPQ compared. **Personality and Individual Differences**, 38, 1085–1096.